

**Materiál pro krajské konference OSZSP ČR v roce 2022
a IX. sjezd OSZSP ČR, který se bude konat 10. a 11. 11. 2022**

Zpráva o plnění Programu OSZSP ČR na léta 2018–2022, přijátého na VIII. sjezdu OS, který se konal 22. a 23. 11. 2018

**Zpráva se komplexně zabývá plněním programu odborového svazu
a zahrnuje období od VIII. sjezdu OSZSP ČR do 30. 6. 2022**

Tuto zprávu rozvíjejí a konkretizují samostatné dokumenty informující o

- zvyšování platových tarifů prosazeném odborovým svazem,
- mimořádných odměnách za práci při pandemii COVID-19 prosazených odborovým svazem,
- činnosti výkonné rady odborového svazu,
- činnosti sekcí odborového svazu,
- činnosti krajských rad odborového svazu.

**Informaci o právní pomoci odborovým organizacím i členům odborového svazu
zpracovala Mgr. et Ing. Štěpánka Řandová.**

**Informaci o BOZP zpracovala inspektorka BOZP a vedoucí ekonomického a organizačního
oddělení OSZSP ČR Ing. Šárka Tikovská.**

Ostatní informace zpracovala redaktorka Bulletinu a webu OSZSP ČR PhDr. Marie Klířová.

Obsah:

Priority určené VIII. sjezdem OS	str. 3
Sociální dialog a kolektivní vyjednávání	str. 3
Proti personální krizi ve zdravotnictví	str. 5
Krizový štáb 9 proti kolapsu zdravotnictví	str. 6
Pro záchranu nemocnic	str. 7
Transformace psychiatrické péče	str. 8
Zdravotnická záchranná služba	str. 9
Lázeňství	str. 10
Hygienická služba	str. 11
Sociální služby	str. 12
Nemocnice	str. 13
Právní ochrana a právní pomoc	str. 15
Odpovídající a spravedlivé finanční ohodnocení	str. 20
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	str. 21
Rozvoj odborového svazu, vzdělávání	str. 25
Služby členům a benefity	str. 26
Mezinárodní činnost	str. 26
Shrnutí	str. 28

Vedení odborového svazu se při plnění programu odborového svazu a při všech svých jednáních opírá o váhu, kterou mu dodávají jeho základní organizace a členové.

Jedině tato společná síla, vytrvalost a pravdivost argumentů mohou vést a v období od sjezdu odborového svazu do 30. 6. 2021 také opravdu vedly k úspěšným výsledkům.

Vedení odborového svazu proto všem děkuje za práci v tomto období, za podporu a za přízeň.

V období od VIII. sjezdu OSZSP ČR do 30. 6. 2022 byl odborový svaz pro své členy, podle jejich situace a potřeb, pojistkou, první pomocí i dlouhodobou péčí.

Priority určené VIII. sjezdem OS

Při prosazování zájmů svých členů a zaměstnanců v období od VIII. sjezdu, který se konal 22. až 24. listopadu 2018, do 30. 6. 2022 Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče České republiky naplňoval závěry sjezdu a tímto sjezdem přijaté programové priority, jimiž jsou:

- 1) Sociální dialog a kolektivní vyjednávání
- 2) Právní ochrana a poskytování právní pomoci členům
- 3) Zajištění odpovídajícího finančního ohodnocení pro zaměstnance
- 4) Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
- 5) Rozvoj odborového svazu, odborové a profesní vzdělávání
- 6) Služby členům a benefity
- 7) Mezinárodní činnost

Priority odborového svazu se sjezdem nezměnily a nezměnily se, bohužel, ani problémy, s nimiž se odborový svaz dlouhodobě potýká. Těmi nejzávažnějšími problémy jsou stále se prohlubující personální krize, která už se týká všech částí zdravotnictví i sociálních služeb, a nedostatek financí ve zdravotnictví, který vedl v roce 2019 k založení Krizového štábu 9 proti kolapsu zdravotnictví a k protestním akcím po celé republice.

Epidemie koronaviru způsobujícího onemocnění COVID-19, která dolehla v polovině března 2020 i na Českou republiku, všechny existující problémy ještě vyhroutil a je výhradně zásluhou zaměstnanců, že všechny vlny pandemie svou obětavostí a profesionalitou dokázali zvládnout, a to na jejím začátku i s nedostatkem adekvátních osobních ochranných pracovních prostředků a za cenu ohrožení vlastního zdraví či života a ohrožení bezpečí svých blízkých.

1. Sociální dialog a kolektivní vyjednávání

Partnerem pro sociální dialog na vládní úrovni byla do 17. 12. 2021 vláda premiéra Andreje Babiše (menšinová koalice ANO a ČSSD podporovaná KSČM), vystřídal ji vláda Petra Fialy (pětikoalice ODS, KDU-ČSL, TOP 09, Piráti a Starostové).

Ministrem zdravotnictví byl Adam Vojtěch (ANO, do 21. 9. 2020), Roman Prymula (nestraníček za ANO, do 29. 10. 2020), Jan Blatný (nestraníček za ANO, do 7. 4. 2021), Petr Arenberger (nestraníček za ANO, do 26. 5. 2021) a Adam Vojtěch (nestraníček za ANO, do 17. 12. 2021), vystřídal ho Vlastimil Válek (TOP 09).

Ministryní práce a sociálních věcí byla do 17. 12. 2021 Jana Maláčová (ČSSD), vystřídal ji Marian Jurečka (KDU-ČSL).

Ministry financí byla do 17. 12. 2021 **Alena Schillerová** (ANO), vystřídal ji Zbyněk Stanjura (ODS).

Epidemie COVID-19, která vypukla na jaře roku 2020, výrazně ovlivnila jak podobu sociálního dialogu, mnoho jednání se konalo v režimu on-line, tak i jeho obsah:

- Odborový svaz jako absolutní prioritu nastoloval otázky ochrany zdraví zaměstnanců zdravotnictví a sociálních služeb, zabezpečení dostatku kvalitních osobních ochranných pracovních prostředků.
- Odborový svaz považoval za velmi nedostatečnou informovanost veřejnosti o závažnosti onemocnění COVID-19 a o nutnosti dodržovat opatření proti jeho šíření a naléhavě požadoval zlepšení.
- Odborový svaz se staral o dodržování zákonů při nestandardním provozu zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb.
- Odborový svaz řešil doplatek do plné mzdy nebo platu u zaměstnanců, kteří se ocitli v karanténě z důvodu kontaktu s pozitivním pacientem nebo svým spolupracovníkem, a další podobné problémy.
- Odborový svaz prosadil uznávání onemocnění COVID-19 jako nemoci z povolání, což byl úspěch unikátní i z celoevropského hlediska, ve většině států o to odboráři usilovali až později či neúspěšně.

- Odborový svaz za práci při pandemii prosadil mimořádné odměny pro zaměstnance zdravotnictví a sociálních služeb a vyčerpávající úsilí věnoval tomu, aby odměny obdrželi všichni, jimž byly určeny.

- Odborový svaz prosadil 8000 Kč pro zdravotníky na lázeňskou či jinou re-

habilitační péči, která by jim umožnila po prožitých stresech znovu načerpat fyzické a psychické síly k dalšímu výkonu svého povolání a k dalšímu setrvání v práci ve zdravotnictví. Bohužel z pracovních důvodů nebylo možné, aby ji využili všichni, kteří na ni měli nárok, OS proto usiloval o možnost čerpání tohoto benefitu i v roce 2022. Vláda Petra Fialy však finance na to určené zdravotníkům vzala a o tento benefit je připravila. Benefit mohli i v roce 2022 využít pouze zaměstnanci fakultních nemocnic, kde byl financován jiným způsobem.

Naléhavé otázky související s pandemií funkcionáři i zaměstnanci OS řešili s mimořádným nasazením, bez ohledu na pracovní dobu, večery a víkendy. Právníci, regionální manažeri, inspektori BOZP a další zvedali telefony, psali odpovědi, sepisovali stanoviska.

O obvyklých i epidemií vyvolaných problémech zdravotnictví i sociálních služeb jednal odborový svaz na všech úrovních:

- Jednal o nich na Pracovním týmu Rady hospodářské a sociální dohody ČR pro zdravotnictví (zdravotnická tripartita) a Pracovním týmu pro sociální otázky a koncepci důchodové reformy (sociální tripartita).

- Předsedkyně OS Dagmar Žitníková zdravotnická i sociální témata přinášela na jednání pléna tripartity.
- Zástupci odborového svazu se diskusí o zdravotnictví a sociálních službách účastnili v Poslanecké sněmovně a v Senátu.
- V rámci ČMKOS odborový svaz úspěšně prosazoval zvýšení minimální mzdy a zaručené mzdy. V době pandemie podporoval programy napomáhající udržení zaměstnanosti – Antivirus, kurzarbeit.

Proti personální krizi ve zdravotnictví

OS dlouhodobě apeluje na Ministerstvo zdravotnictví, aby řešilo personální krizi, která vede k přetěžování zaměstnanců a jejich odchodu mimo rezort a ke zhoršování dostupnosti zdravotní péče, protože kvůli nedostatku zaměstnanců jsou zavírány části nemocnic.

Některé nemocnice v regionech se z finančních důvodů ocitly v přímém existenčním ohrožení, stejně jako poskytování domácí zdravotní a ošetrovatelské péče. Ve zdravotnictví už chybějí zaměstnanci doslova všech profesí, a to nejen zdravotnických, ale i nezdravotnických. Týká se to

nejen nemocnic, ale i zdravotnické záchranné služby či hygienické služby.

Odborový svaz na všech jednáních zdůrazňuje, že zlepšení personální situace ve zdravotnictví a sociálních službách je otázkou peněz, a to nejen na adekvátní platy a mzdy, ale i na to, aby se na pracovištích zvýšil počet zaměstnanců. Navrhoval různá řešení, zatím ale uspěl jen částečně, když vláda Andreje Babiše rozhodla o několikerém zvýšení plateb za státní pojištění. Zvýšení plateb za státní pojištění odborový svaz dlouhodobě požadoval, protože v něm spatřuje nezbytný krok k zajištění finančních prostředků pro zvyšování platů a mezd ve zdravotnictví i pro celkové zlepšení pracovních podmínek. Nová vláda Petra Fialy však hned po svém nástupu rozhodla o snížení plateb za státní pojištění tak, aby na úkor zdravotnictví ušetřila 14 mld. Kč, a rozhodla se to prosadit v Poslanecké sněmovně.

Odborový svaz s Ministerstvem zdravotnictví a dalšími partnery podpořil kampaň Studuj zdravku, která měla za cíl zvýšit zájem studentů a jejich rodičů o studium zdravotnických oborů, trvá ale na tom, že zlepšení personální krize záleží především na dostatečném množství peněz ve zdravotnictví.

V roce 2021, kdy stoupl zájem o studium zdravotnických oborů, požadoval odborový svaz vytvoření takových podmínek pro školy, aby mohly více studentů přijmout. Je skvělé, že současná situace vzbudila zájem o studium zdravotnických oborů, ale pokud budou ve zdravotnictví na pracovištích kvůli nedostatku personálu trvat podmínky, které jsou při kvalitní práci

dlouhodobě nesnesitelné, budou tito absolventi časem hledat uplatnění jinde. Personální stabilita zdravotnictví je prioritou číslo jedna.

Odborový svaz dlouhodobě prosazoval, aby se v České republice místo necelých 7 % HDP dávalo do zdravotnictví alespoň 9 % HDP, což je průměr zemí OECD.

Odborový svaz pečlivě sledoval také podobu úhradových vyhlášek, rozdělování dotací a další mechanismy, jimiž přicházejí peníze do zdravotnických a sociálních zařízení.

V době epidemie odborový svaz inicioval a sledoval vznik a parametry kompenzačních vyhlášek a prosazoval potřebné změny.

Odborový svaz požadoval, aby se peníze nehromadily na účtech zdravotních pojišťoven a aby byly v souladu se svým účelem použity k úhradě zdravotní péče. Tyto své konkrétní požadavky a příklady podložené požadavky prosazoval na tripartitních jednáních, na jednáních s ministry a premiérem, jednal o nich s představiteli politických stran, informoval o nich na tiskových konferencích.

Krizový štáb 9 proti kolapsu zdravotnictví

S cílem prosadit zvýšení peněz jdoucích do zdravotnictví inicioval v roce 2019 odborový svaz vznik Krizového štábu 9 proti kolapsu zdravotnictví, kde číslem 9 je myšleno 9 % HDP do zdravotnictví.

Členy Krizového štábu 9 proti kolapsu zdravotnictví byly: Asociace českých a moravských nemocnic, Charita Česká republika, Diakonie Českobratrské církve evangelické, Asociace domácí péče ČR, sekce domácí péče České asociace sester, Gratia futurum 913, Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR, Lékařský odborový klub – Svaz českých lékařů, Česká lékařská komora, Svaz pacientů ČR, Národní rada osob se zdravotním postižením ČR a Rada seniorů ČR.

V období od 9. září do 23. září 2019 navštívil Krizový štáb 9 proti kolapsu zdravotnictví 9 měst České republiky s petičním stanem, kde jeho členové diskutovali s občany o situaci ve zdravotnictví, po této diskusi většinou následovala beseda se zaměstnanci zdejší nemocnice. Paralelně s těmito akcemi Krizový štáb vedl jednání s ministrem zdravotnictví Adamem Vojtěchem, s premiérem Andrejem Babišem a dalšími politiky.

Vedle Prahy Krizový štáb 9 proti kolapsu zdravotnictví navštívil tato města:

9. září Orlová: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/prvni-zastavka-a-beseda-krizoveho-stabu-9-proti-kolapsu-zdravotnictvi-byla-v-orlove/>

10. září Ústí nad Orlicí: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/v-usti-nad-orlici-se-mluvilo-o-potizich-nemocnic-akciovych-spolecnosti/>

12. září Pelhřimov: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/nedostatek-nezdravniku-v-pelhrimove-zachranuji-duchodci/>

13. září Kolín: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/v-koline-se-diskutovalo-o-penezich-ktere-chybeji-nemocnicim/>

18. září Karlovy Vary: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/v-karlovych-varech-se-diskutovalo-hlavne-o-nedostatku-personalu/>
19. září Rokycany: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/platby-od-pojistoven-jsou-tak-nizke-ze-nejstaci-ani-na-mzdy-znelo-v-rokycanske-nemocnici/>
20. září Tábor: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/museli-jsme-do-prace-povolat-i-sestry-v-duchodu-rikaji-v-nemocnici-tabor/>
23. září Zlín: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/kdyz-sestra-opusti-zdravotnictvi-uz-se-do-nej-nevrati-varovali-ucastnici-diskuse-ve-zline/>

Ministerstvo zdravotnictví navrhlo, že se v roce 2020 zaplatí za zdravotní péči více o 19 mld. Kč. S tímto číslem počítaly zdravotní pojišťovny při dohodovacím řízení. Následně se, i díky aktivitám Krizového štábu, ministerstvo a zdravotní pojišťovny dohodly, že se za péči zaplatí o 25 mld. Kč více,

neboť se zlepšil odhad výběru pojistného. Krizový štáb 9 ani poté nepolevil. Znovu jeho členové jednali s premiérem, vysvětlovali mu, jaká je situace. Připomínali nedostatek zdravotníků, odkládající se vyšetření a léčbu. Na konkrétních příkladech nemocnic Sušice, Rumburk, Znojmo a Jeseník členové Krizového štábu dokazovali, jaké problémy nemocnice mají kvůli nízkým úhradám poskytnuté zdravotní péče.

Premiér vstoupil do jednání s pojišťovnami a dohodli se, že mimo úhradovou vyhlášku půjde do zdravotnictví dalších 6 mld. Kč. Ale ani tyto finance nebyly dostatečné. Po mnoha dalších jednáních se znovu otevřela úhradová vyhláška a úhrady se navýšily o další 4,6 mld. Kč.

Krizový štáb tak ve velmi těžké situaci dosáhl velkého úspěchu, a to z uvažovaných 19 mld. Kč zvýšení částky do zdravotnictví na 35 mld. Kč zvýšení.

Pro záchranu nemocnic

Odborový svaz dlouhodobě prosazuje zlepšení situace nemocnic a v uplynulém období se intenzivně velice angažoval při záchraně těch ohrožených.

Ve dnech 15. a 16. května 2019 proto uspořádal ve spolupráci s Nadací Friedricha Eberta v Praze konferenci s názvem Nemocnice – dopady personální krize.

V úterý 10. prosince 2019 se v Praze konala celostátní porada zástupců odborových organizací OS a LOK-SČL z nemocnic. Sešlo se na ní 110 odborářů z nemocnic všech typů a velikostí. Hlavním tématem jednání byl nedostatek personálu, jeho důsledky pro pacienty, zaměstnance, nemocnice i celé zdravotnictví. Mluvilo se o příčinách této krize a o možných řešeních.

O situaci v nemocnicích jednal odborový svaz v krajích i v jednotlivých zařízeních.

Odborový svaz spolu se svými odborovými organizacemi bojoval za zachování poskytování akutní péče například v nemocnicích v Sušici, v Orlové, v Bílovci, s ministrem zdravotnictví Adamem Vojtěchem vyjednával o osudu Lužické nemocnice v Rumburku atd.

S velkým nasazením se odborový svaz snažil zabránit megalomanskému a finančně nezajištěnému záměru hejtmána Jiřího Čunka na výstavbu nové nemocnice ve Zlíně. Protesty proti této výstavbě vedly při krajských volbách ke změně ve vedení kraje a k zastavení tohoto nebezpečného záměru.

Vytrvalým jednáním s Asociací českých a moravských nemocnic odborový svaz usiloval o uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně pro nemocnice – bohužel neúspěšně.

Transformace psychiatrické péče

Odborový svaz pečlivě sleduje transformaci psychiatrické péče. Od počátku tohoto záměru upozorňuje na to, že není ani finančně, ani personálně zajištěný, že je připravován bez skutečné znalosti praxe v psychiatrických nemocnicích a léčebnách.

Odborový svaz inicioval jednání u kulatého stolu na téma Transformace psychiatrické péče, její cíle a dopady, k němuž došlo 6. května a 13. listopadu 2019 na Ministerstvu zdravot-

nictví. Zástupci odborového svazu zde upozornili nejen na nepřipravenost terénu na plánované snižování počtu lůžek už v příštím roce a propouštění pacientů. Není vybudovaný systém komunitní péče ve formě pomoci, podpory a terapií. Pacienti jsou hospitalizací vytrženi z reálného světa, je nutný rozvoj jejich sociálních dovedností, nastavit provázanost a prostupnost služeb a zohlednit individuální potřeby osob s duševním onemocněním. Chybí sociální bydlení pro ty, kteří se nemají kam vrátit, pracovní místa na chráněném trhu práce, chybějí odborníci.

Upozornil také na souvislosti týkající se sociálních služeb a zdravotnické záchranné služby, která dnes již také zápasí s nedostatkem personálu a nyní jí hrozí další nekontrolovaná vlna budoucích náročných a systémově neřešitelných výjezdů. Jednání se zúčastnili jak zástupci odborových organizací z psychiatrických nemocnic, tak členové sekce zdravotnických záchranných služeb a sekce sociál.

Další jednání kulatého stolu na téma Transformace psychiatrické péče, její cíle a dopady mělo pokračovat na jaře v roce 2020, ale kvůli koronavirové epidemii muselo být odloženo.

Jednání zástupců odborářů z psychiatrických nemocnic se zástupci Ministerstva zdravotnictví za účasti vedení odborového svazu se na Ministerstvu zdravotnictví uskutečnilo ve středu 10. listopadu 2021. Obsahem bylo zhodnocení stavu transformace psychiatrické péče a projednání dalších souvislostí spojených s touto reformou, například napojení na sociální služby, záchranku.

Společná konference Ministerstva zdravotnictví a odborového svazu o reformě psychiatrické péče se konala 21. dubna 2022, věnovala se reformě psychiatrické péče, roli center duševního zdraví v systému a dopadům reformy na poskytovatele zdravotní a sociální péče.

Program připravily společně svazové sekce nemocnic, sociál a zdravotnických záchranných služeb. Zástupci Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva práce a sociálních věcí a Zdravotnické záchranné služby hlavního města Prahy připravili podklady a vyjádření k předloženým okruhům otázek

Zdravotnická záchranná služba

Stále naléhavějšími se problémy s přetížením zaměstnanců, jejich nedostatkem i nedostatečným odměňováním stávají i ve zdravotnických záchranných službách.

Odborový svaz se proto snažil prosadit, aby i zdravotníci ze záchraneček dostali zvláštní příplatky v maximální výši a aby se příplatek za neuropsychickou zátěž vztahoval také na dispečerky operačních středisek. Snažil se prosadit také benefity pro zaměstnance záchraneček, například možnost dřívějšího odchodu do důchodu, výsluhy a rekondiční pobyty.

Dlouhé roky se odborový svaz snažil prosadit psychosociální podporu zaměstnancům ve zdravotnictví a sociálních službách. Poukazoval na potřebu psychologické či psychosociální podpory zaměstnanců, zejména v souvislosti se začnou mírou zátěže, která působí na zaměstnance v pomáhajících profesích.

Dlouhá léta se nedařilo tuto podporu legislativně ukotvit. V souvislosti s personální krizí se podařilo intervenovat na odpovědných místech Ministerstva zdravotnictví a celý problém psychosociální podpory o kousek posunout, zejména v souvislosti s problematikou stabilizace zaměstnanců ve zdravotnictví.

Odborový svaz se spojil s PhDr. Lukášem Humplem, který systém psychosociální intervenční služby (SPIS) již vytvářel v podmínkách zdravotnické záchranné služby i nemocnic. V září roku 2019 vydalo Ministerstvo zdravotnictví metodický pokyn, který SPIS alespoň částečně legislativně ukotvil. Díky tomu mohly začít po vypuknutí epidemie fungovat dvě linky nabízejících první psychickou pomoc, a to linka pro obyvatelstvo a linka kolegiální podpory pro pracovníky ve zdravotnictví.

S představiteli krajů jako zřizovatelů zdravotnických záchranných služeb odborový svaz dlouhodobě a opakovaně jednal o výši příplatků pro záchranáře a o jejich pracovních podmínkách.

Vedení odborového svazu se spolu se sekci zdravotnických záchranných služeb intenzivně věnovalo také nedostatku zaměstnanců na záchrankách, jejich přetěžování, zbytečným výjezdům kvůli banalitám do pobytových zařízení sociálních služeb, protože tam není zajištěna zdravotní péče o klienty, souvislostem práce záchranečnické a reformy psychiatrické péče a dalším aktuálním problémům.

Odborový svaz se intenzivně zabýval situací na jihomoravské záchrance, stávková pohotovost i celá situace se bohužel vyřešily až odchodem ředitele do důchodu.

Za práci při první vlně epidemie se podařilo prosadit pro záchranáře mimořádnou odměnu ve výši až 120 tisíc korun.

Za práci při druhé vlně odborový svaz požadoval odměnu minimálně ve stejné výši. Tehdejší ministr zdravotnictví Jan Blatný to odmítl, stejně jako všechny argumenty odborů na toto téma. Situaci na popud premiéra Andreje Babiše vyřešil až nový ministr zdravotnictví Petr Arengerger, takže za práci při následující vlně epidemie opět obdrželi záchranáři odměnu až ve výši 120 tisíc Kč. Zaměstnavatelé ale odmítli návrh odborů na společný postup. Vyplácené částky byly problematické, zdravotníci nevěděli, jak a za co jim zaměstnavatel odměny krátil. Zaměstnavatelé v tom, aby peníze na úkor zaměstnanců ušetřili, údajně měli podporu krajů jako zřizovatelů. To odborový svaz považoval za zcela nepřijatelné. Po mnoha jednáních se díky obrovskému tlaku OS situace napravila a zaměstnanci ZZS odměny obdrželi, jak je pro ně odborový svaz vyjednal.

Lázeňství

Velmi špatná situace trvá v odměňování v lázeňství, zaměstnanci zde často pracují za minimální mzdu. Odborový svaz o tom jedná, ale prosadit výraznější zlepšení se nepodařilo. Odborový svaz by považoval za přínosné uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně pro zaměstnance lázeňství, ale je nutné, aby k tomu našel partnera.

Ve druhé polovině března 2020 lázně ochromil COVID-19, protože v důsledku mimořádných opatření musely přestat přijímat klienty. Odborový svaz velmi intenzivně komunikoval s odborovými organizacemi z lázní a snažil se ovlivnit, aby zaměstnavatelé nepropouštěli, ale aby místo toho k udržení zaměstnanců využili program Antivirus, ze kterého bylo možné čerpat částečnou kompenzaci celkových mzdových nákladů v podobě náhrad mezd náležejících zaměstnancům za dobu překážek v práci vyvolaných karanténou, mimořádnými opatřeními a krizovými opatřeními souvisejícími se šířením nákazy COVID-19. Bohužel někteří se rozhodli jít jinou cestou a zaměstnance propouštěli. Odborový svaz v těchto případech sledoval, aby se to dělo v souladu se zákoníkem práce.

zdravotníky na obnovení psychických a fyzických sil po práci v době pandemie COVID-19 ve výši 8000 Kč.

OS na všech úrovních jednal o tom, aby současný propad příjmů zdravotnických zařízení, a tedy i lázní, byl těmto zařízením kompenzován. Vést by k tomu mělo zvýšení platby za státní pojištění. Lázně jsou nedílnou součástí zdravotní péče, a tedy i zde by se toto navýšení finančních prostředků mělo na příjmové stránce projevit. Pomoc lázeňským zařízením přinesl také benefit pro

Hygienická služba

V hygienické službě a zdravotních ústavech trval problém s jejich financováním, což dopadalo i na odměňování zaměstnanců a objevila se snaha ještě více snížit počty zaměstnanců. Hned v úvodu roku 2019 bylo při přípravě státního rozpočtu avizováno, že se budou rušit systemizovaná místa a omezí se finance, obojí se mělo týkat také orgánů ochrany veřejného zdraví.

Svazová sekce pracovníků hygienické služby 6. února 2019 zorganizovala kulatý stůl, tedy jednání zástupců Ministerstva zdravotnictví, zaměstnavatelů a odborářů z krajských hygienických stanic, zdravotních ústavů a Státního zdravotního ústavu. Ministerstvo zdravotnictví zde informovalo, že v přípravě rozpočtu pro rok 2020 je návrh na krácení počtu systemizovaných míst a prostředků na platy o 10 %.

Následovalo jednání zástupců odborového svazu s ministryní financí Alenou Schillerovou, další pracovní setkání na Ministerstvu financí, 26. června 2019 pak jednání sekce pracovníků hygienické služby a ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha. Ministr a další přizvaní pracovníci ministerstva se seznámili s tím, jak pracují krajské hygienické stanice a zdravotní ústavy a jak různé škrtky pracovních míst a financí poškozují hygienickou službu jako takovou. Po dlouhých vyjednáváních ze strany odborů s ministerstvy se došlo ke snížení počtu zaměstnanců o 3 %. Ministr Adam Vojtěch slíbil, že od roku 2020 nebude hygienickým stanicím zkrácen počet pracovních míst a ani příspěvek na platy.

Jde o velký úspěch odborového svazu, který má mimořádný význam nejen pro odboráře a další zaměstnance, ale i pro všechny občany České republiky. Odborový svaz si je vědom toho, že jediné fungující hygienická služba je v případě potřeby schopná chránit zdraví obyvatel a snižovat důsledky epidemií.

Nikdo v té době netušil, jak rychle a jak důrazně bude toto přesvědčení odborového svazu v praxi potvrzeno. Koronavirus zasáhl Českou republiku v březnu 2020 a hygienická služba stála ve všech vlnách pandemie v čele boje s nákazou. A fungovala jen díky mimořádné osobní obětavosti zaměstnanců, kteří ve zcela nedostatečném počtu zvládali potřebné úkony.

Odborový svaz prosadil, aby za tuto práci při první vlně epidemie dostali zaměstnanci hygienické služby odměnu 50 000 Kč, ale v této výši odměny nebyly vyplaceny téměř nikde, zaměstnavatelé peníze použili na proplácení přesčasů atd., zaměstnanci dostali jen několik tisíc.

Za práci při další vlně epidemie odborový svaz prosazoval odměny pro zaměstnance hygienické služby minimálně ve výši 75 000 Kč. Ministerstvo zdravotnictví však požádalo pouze o 30 000 Kč na zaměstnance, ale ani tuto částku většina z nich nedostala. Někteří zaměstnavatelé finanční prostředky zaměstnancům vyplatili až pod pohrůžkou, že je v případě nevyplacení budou muset vrátit do státního rozpočtu.

Od nové vlády Petra Fialy a jejího ministra zdravotnictví Vlastimila Válka se však místo další personální a finanční podpory hygienická služba dočkala tlaku na úspory a snižování počtu personálu a záměru centralizovat hygienickou službu. Odborový svaz prosazuje zachování pracovních míst v hygienické službě a zvýšení platů jejich zaměstnanců a usiluje o to, aby byl o připravovaných změnách informovaný a mohl se účastnit jejich projednávání.

Sociálních služby

Personální situace není v pořádku ani v sociálních službách, jen velmi těžko se daří obsadit volné místo a udržet nového zaměstnance poté, co zjistí, jak psychicky i fyzicky náročná je zdejší práce.

Zhoršující se zdravotní stav klientů domovů pro seniory související s prodlužováním věku vyvolává větší potřebu zdravotní péče v těchto zařízeních, přesto zdravotní pojišťovny dál hradí jen menší část této nezbytné a opravdu poskytnuté péče.

Odborový svaz a jeho sekce sociál se jednáním na toto téma intenzivně věnují. Zástupci odborového svazu se pravidelně a velmi aktivně účastní jednání Pracovního týmu pro sociální

otázky a koncepci důchodové reformy (sociální tripartita), odborový svaz jedná o možnostech financování sociálních služeb, pečlivě se zabývá také předkládanými návrhy novel zákona o sociálních službách, žádná z nich ale neprošla legislativním procesem ke schvalování.

Odborový svaz sleduje výsledky transformace sociálních služeb a zabývá se dopady chystané transformace psychiatrické péče na sociální služby. Sekce sociál uspořádala seminář k novele zákona o sociálních službách a k transformaci psychiatrické péče a jejím dopadům do sociální oblasti.

Po vypuknutí koronavirové epidemie se jen díky nevídané obětavosti zaměstnanců dařilo zvládnout situaci v pobytových zařízeních sociálních služeb a ochránit jejich klienty, kteří patří mezi nejohroženější skupiny obyvatel. Na zaměstnancích bylo nejen dodržování přísných postupů, aby se zabránilo zavlečení nákazy, ale i nahrazování rodiny klientům, aby při zákazu návštěv co nejméně psychicky strádali.

Výborná byla po celé uplynulé období spolupráce s ministryní práce a sociálních věcí Janou Maláčovou. Zvláště důležité to bylo v době epidemie, kdy se ministryně Maláčová se všemi zástupci sociálních služeb, včetně odborářů, setkávala na pravidelných videokonferencích a starala se nejen o situaci zařízení sociálních služeb, ale i o situaci jejich zaměstnanců.

Ministryně Maláčová si byla plně vědoma obětavosti zaměstnanců sociálních služeb při práci v době epidemie a chápala požadavek odborového svazu na ocenění této práce. Prosadila pro zaměstnance sociálních služeb mimořádné odměny, a to jak v případě první vlny epidemie, tak i v případě následující vlny. Výše odměny za hodinu práce byla různá podle toho, v jak náročném prostředí zaměstnanci sociálních služeb pracovali.

Odměny se podařilo v obou případech zajistit také pro zdravotní sestry a další zdravotníky pracující v sociálních službách.

Všechny mimořádné odměny v sociálních službách šly z dotací, což znamená, že o ně zaměstnavatelé museli požádat. Odborový svaz proto informoval své odborové organizace v sociálních službách, aby se zajímaly o to, zda jejich zaměstnavatel v určeném termínu o dotaci opravdu požádá. I přes odmítavý postoj některých ředitelů nakonec všechna zařízení, v nichž působí odborové organizace našeho OS, o dotace požádala a zaměstnanci je dostali vyplacené.

Odborový svaz se nepřetržitě věnoval financování sociálních služeb, zabýval se výší plateb zdravotních pojišťoven za zdravotní péči poskytovanou v zařízeních sociálních služeb, dopady transformace psychiatrické péče na sociální služby, výjezdy zdravotnické záchranné služby do pobytových zařízení sociálních služeb a dalšími aktuálními problémy.

Nové a složité problémy přibývají v souvislosti s působením privátních firem v oblasti poskytování sociálních služeb a při převádění stávajících pobytových zařízení sociálních služeb těmto subjektům.

Nemocnice

V souvislosti s nemocnicemi odborový svaz dlouhodobě upozorňuje na nedostatek personálu všech profesí a přetížení stávajícího, což je dlouhodobě nesnesitelné a vede to k odchodu dalších zaměstnanců. Nedostatek odborového svazu dostatek peněz ve zdravotnictví, aby nemocnice mohly přijmout nové zaměstnance a adekvátně je zaplatit. Když začala pandemie COVID-19, odborový svaz se intenzivně staral o ochranu zdraví zaměstnanců, tedy o to, aby pro ně bylo k dispozici dost odpovídajících osobních ochranných pracovních prostředků.

Kvůli mimořádným odměnám pro zaměstnance nemocnic napsal odborový svaz ministrovi zdravotnictví Adamu Vojtěchovi již 9. dubna 2020 a navrhl výši odměn pro zaměstnance nemocnic odstupňovanou podle míry rizika, které v práci podstupovali.

Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch však takový návrh odmítal a řešil odměny pouze v přímo řízených nemocnicích, ostatními se nechtěl zabývat. Trval na tom, že odměny si zaslouží pouze zaměstnanci, kteří pracovali přímo na covidových jednotkách, o peníze

na odměny pro ostatní zaměstnance vládu nechtěl požádat a nepožádal. Přestože riziko setkání s covid pozitivním pacientem hrozilo v nemocnici každému zaměstnanci, a to jak zdravotníkovi, tak i nezdravotníkovi. V počátcích epidemie při nedostatku osobních ochranných pracovních prostředků to pro každého zaměstnance nemocnice znamenalo značné nebezpečí a někteří zaměstnanci opravdu onemocněli.

Přesto ministr Vojtěch vytrvale odmítal s odborovým svazem a LOK-SČL o odměnách pro všech 150 tisíc zaměstnanců jednat a tvrdil, že stačí, když odměny dostane cca 7 tisíc zaměstnanců, kteří pracovali přímo s COVID nemocnými. Odbory se proto snažily odměny pro zaměstnance nemocnic zajistit jednáním s premiérem Andrejem Babišem. Ten ale také dlouho jednání odmítal, protože jej ministr Vojtěch ujišťoval, že odměny pro zaměstnance

nemocnic zajistí. Ministr při tom argumentoval připravovanou kompenzační vyhláškou, která měla nemocnicím a dalším poskytovatelům zdravotní péče uhradit zvýšení nákladů způsobené pandemií a pro zdravotníky z covidových jednotek měla přinést odměny ve výši až 500 Kč/hodinu. Ministr dodával, že kompenzační vyhláška umožňuje, aby ředitelé nemocnic podle svých představ odměnili i další zaměstnance. S tímto tvrzením odborový svaz ostře nesouhlasil, protože návrh kompenzační vyhlášky byl problematický, což se následně potvrdilo.

Odborový svaz vytrvale požadoval, aby se do řešení odměn pro zaměstnance nemocnic vložil premiér. Významnou roli při tom hrály i video a audio nahrávky, které prostřednictvím předsedkyně Žitníkové zaslali premiérovi zaměstnanci nemocnic a informovali ho v nich o situaci na svých pracovištích.

Ocenění si zaslouží vzájemná solidarita členů odborového svazu, protože nahrávky s požadavkem na odměny pro zaměstnance nemocnic poslali i zaměstnanci záchranek, hygienických stanic a sociálních služeb.

Nakonec se podařilo 7. července 2020 uskutečnit jednání s premiérem Babišem, jemuž předsedkyně odborového svazu Dagmar Žitníková a předseda LOK-SČL Martin Engel konečně podrobně vysvětlili situaci v nemocnicích.

Výsledkem bylo rozhodnutí o vyplacení mimořádných odměn pro VŠECHNY zaměstnance VŠECH nemocnic.

Zajištění mimořádných odměn pro VŠECHNY zaměstnance VŠECH nemocnic za práci při první vlně epidemie je výhradně zásluhou odborů a stalo se tak nejen bez přispění ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha, ale dokonce proti jeho vůli.

Podobně velké komplikace provázely také vyjednávání o odměnách pro zaměstnance nemocnic za práci při další vlně epidemie, umocněny byly i rychlým střídáním ministrů zdravotnictví. Problém s vyplacením těchto odměn se vlekl dlouhé měsíce a také v tomto případě Ministerstvo zdravotnictví potíže řešilo až po zásahu premiéra Andreje Babiše následujícím po jeho jednáních s předsedkyní odborového svazu Dagmar Žitníkovou.

2. Právní ochrana a právní pomoc

Prohlubující se personální krize na pracovištích, nedodržení dojednaného zvýšení mezd a epidemie onemocnění COVID-19 se projeví ve všech částech činnosti odborových organizací i odborového svazu, komplikovaly sociální dialog a jednání o kolektivních smlouvách.

Odborové organizace proto častěji žádaly o pomoc odborový svaz, jeho regionální manažery, inspektory BOZP, právníky i členy vedení OS a členové odborového svazu využívali nepřetržitý právního servisu zajišťovaného pojišťovnou D. A. S.

Řešením konkrétních problémů se velmi intenzivně zabývala nejen výkonná rada odborového svazu, která je nejvyšším svazovým orgánem mezi sjezdy a celostátními konferencemi, ale i její odborné sekce a krajské rady v jednotlivých regionech.

Po vypuknutí epidemie se všechny orgány odborového svazu velmi rychle přizpůsobily práci v nových podmínkách a dokázaly za využití technologií pokračovat jak ve své obvyklé práci, tak i řešit nové problémy, které přinesly epidemie onemocnění COVID-19, karantény a další situace.

Právní pomoc odborovým organizacím

Právní pomoc, pomoc při uzavírání kolektivních smluv, pomoc při jednání o právních a ekonomických otázkách, FKSP či sociálním fondu odborovým organizacím a jejich členům poskytují zaměstnanci právního a sociálního oddělení OS, konkrétně Ing. Ivana Břeňková, Mgr. Ing. Štěpánka Řandová, Kamil Kubáň a spolupracující advokát JUDr. Dominik Brůha, Ph.D.

V jednotlivých krajích poskytují součinnost při tvorbě kolektivních smluv, v průběhu sociálního dialogu či při zodpovídání častých právních otázek regionální manažeri odborového svazu, případně svazoví inspektori BOZP.

Právní poradenství odborovým organizacím zajišťované odborovým svazem spočívá zejména ve vyřizování e-mailových a telefonických dotazů a v osobním jednání se členy odborového svazu.

Jde především o pracovněprávní záležitosti, sepisování stanovisek a podporu při odborové činnosti, včetně sepisování úředních dopisů a podnětů na orgány státní správy a samosprávy, dále jde o právní pomoc při kolektivním vyjednávání, vypracování finančních analýz a o pomoc ve vnitřních záležitostech odborových organizací.

Jako benefit svým členům odborový svaz od 1. 1. 2017 nabídl odborové pojištění D.A.S. Toto pojištění v sobě zahrnuje jednak pojištění právní ochrany zaměstnance, vztahující se na pracovněprávní otázky, a dále pojištění Právník do kapsy, vztahující se na soukromé problémy členů odborového svazu.

Podpora při odborové činnosti

Svazoví odborníci a advokáti odpovídají na dotazy odborových organizací a zpracovávají pro ně odborná stanoviska, která se týkají zejména oblasti práv odborových organizací a členů jejich orgánů, například zajištění hmotných podmínek pro činnost odborové organizace, uvolňování členů k výkonu odborové činnosti či uplatňování práva odborové organizace na jednání a informování.

Odborovým organizacím pomáhají s přípravou písemností určených zaměstnavateli či zřizovatelům, pomáhají při tvorbě a změnách pracovního řádu či jiných vnitřních předpisů zaměstnavatele.

Za účelem seznámení členů odborových organizací s jednou z významných výhod členství v odborovém svazu, tedy s poskytováním právního poradenství a s možností právní pomoci, navštěvují odborníci jednotlivé odborové organizace, a to jak při jejich vzniku, tak i pokud vznikne složitější problém, který je třeba řešit osobním jednáním v místě.

Velmi často se účastní jednání odborových organizací se zaměstnavateli, na kterých se projednávají různá pracovněprávní témata (odměňování zaměstnanců, rozvrhování pracovní doby, dovolená, BOZP, FKSP atd.).

Stále častěji se zaměstnavateli řeší i záležitosti týkající se nerovného zacházení či přímo šikany zaměstnanců, což jsou ale bohužel problémy, které se velmi těžko prokazují a řeší.

Ukáže-li se to jako potřebné, připravují svazoví odborníci žádosti o stanoviska na orgány státní správy, s nimiž také spolu s vedením odborového svazu jednají, nejčastěji na Ministerstvu zdravotnictví a MPSV.

Běžnou činností je také příprava podnětů a stížností, které se obracejí například na místně příslušné inspektoráty práce, na zřizovatele, výjimečně i na veřejného ochránce práv.

Po vypuknutí epidemie odborový svaz pro prosazení svých požadavků získal odborná stanoviska týkající se osobních ochranných pracovních prostředků, ošetrového na dítě, nároku na uznání onemocnění COVID-19 jako nemoci z povolení i stanovisko Ministerstva zdravotnictví, že peníze zaslané na mimořádné odměny zaměstnanců musí být vyplaceny těmto zaměstnancům a nesmí být použity jinak, či stanovisko MPSV, že odměny v souladu se zákoníkem práce mají být vyplaceny v nejbližším možném termínu.

Kolektivní vyjednávání

Protože kolektivní vyjednávání vedoucí k uzavření kolektivní smlouvy patří mezi základní činnosti odborové organizace u zaměstnavatele, poskytuje právní a sociální oddělení odborovým organizacím metodickou pomoc při jejich přípravě, a to jak pro podnikatelskou, tak pro nepodnikatelskou sféru.

Každoročně se vytvářejí vzorové kolektivní smlouvy a také návrhy na dodatky, kterými se mohou odborové organizace inspirovat. Na žádost jednotlivých odborových organizací se zpracovávají připomínky ke konkrétním návrhům kolektivních smluv a kontroluje se, zda jsou kolektivní smlouvy v souladu s platnými právními předpisy, pomáhají s úpravou formulací

(např. objeví-li se nové trendy jako sick-days, příspěvky na dopravu apod.) a v rámci toho dbají na to, aby ustanovení kolektivní smlouvy nebyla diskriminační.

Odborníci se dále účastní kolektivního vyjednávání se zaměstnavateli, a to buď v celém jeho průběhu, nebo pouze na těch jednáních, na kterých mezi stranami vznikl spor o obsah uzavírané kolektivní smlouvy (zejména právního či ekonomického charakteru). V některých případech to znamená i několikanásobnou účast na kolektivním vyjednávání, než je kolektivní smlouva úspěšně uzavřena.

Odborový svaz se rovněž podílel na přípravě a jednání o kolektivní dohodě vyššího stupně pro státní zaměstnance. OS tak byl jedním z odborových svazů, které již opakovaně kolektivní dohodu vyššího stupně podepsaly.

Již na přelomu roku 2017 a 2018 OS předložil stranám zaměstnavatelů návrhy kolektivní smlouvy vyššího stupně pro oblast zdravotnictví a pro oblast sociálních služeb. Kolektivní vyjednávání kolektivních smluv vyššího stupně se zatím přes maximální snahu OS kvůli neochotě zaměstnavatelů nepodařilo dovést do uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně.

Zpracování finančních analýz

Na základě požadavků a předložení příslušných účetních výkazů svazový odborník zpracovává finanční analýzy, které jsou podkladem pro kolektivní vyjednávání o platech a mzdách v základních organizacích odborového svazu.

V analýzách pro odborovou organizaci je proto zpracováván soubor činností, jejichž cílem je zjistit a komplexně vyhodnotit finanční situaci zdravotnického zařízení nebo zařízení sociálních služeb. Cílem je odhalit silné a slabé stránky podniku, zjistit jeho výkonnost a získané informace vyhodnotit tak, aby bylo možné kvalitně vyjednat mzdové nároky zaměstnanců těchto zařízení.

Ačkoliv jsou jednotlivými zaměstnavateli čtvrtletně zpracovávány ekonomické rozborů hospodaření a analýzy ekonomické situace firmy/podniku, informace z nich se nedostávají do základních organizací. Fakt, že informace o hospodaření mnohde chybějí, nepříspěvá k hladkému průběhu kolektivního vyjednávání, naopak vede k zamlžování představy o stavu podniku a finančních možnostech zaměstnavatele.

Nejčastěji se při kolektivním vyjednávání vyskytují rozpory v části o odměňování zaměstnanců a v poskytování různých benefitů.

Pomoc při řešení vnitřních záležitostí odborových organizací a OS

Odborovým organizacím se poskytuje metodická podpora týkající se stanov a finančního řádu odborového svazu, zejména v oblasti členství, práv a povinností jednotlivých členů, placení členských příspěvků a poskytování plnění ze Zajišťovacího fondu odborového svazu.

Zápisy vzniku, změn a zániku odborových organizací do veřejného rejstříku

Rok 2017 přinesl pro odborový svaz a pro jednotlivé odborové organizace řadu změn spojených s evidencí ve veřejném rejstříku.

Odborové organizace se musely vypořádat s novými povinnostmi vůči rejstříkovému soudu (např. zapisovat změny v osobách členů odborových orgánů, každoroční předkládání účetní závěrky do Sbírký listin).

Tato nová právní úprava z roku 2017 i nadále představuje vzhledem k množství vyžadovaných podkladů ze strany jednotlivých rejstříkových soudů velkou zátěž nejen pro jednotlivé odborové organizace, ale rovněž pro odborníky odborového svazu a regionální manažery, kteří poskytovali a nadále poskytují odborovým organizacím metodickou pomoc a podporu.

GDPR

Za zkratkou GDPR se skrývá Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, které nabylo účinnosti dne 25. května 2018 a představuje aktualizovaný právní rámec ochrany osobních údajů v evropském prostoru.

V souvislosti s touto povinností odborových organizací chránit osobní údaje svých členů, zaměstnanců a osob blízkých jejich členům byl vypracován pro odborové organizace vzorový dokument nazvaný Směrnice o zpracování osobních údajů.

Odborové organizace se ještě i nyní setkávají s tím, že zaměstnavatelé jim odmítají s odkazem na GDPR poskytovat určité údaje (např. zprávy o nově vzniklých pracovních poměrech, rozvázání pracovních poměrů).

Právní pomoc členům odborového svazu

Odborové pojištění D.A.S. umožnilo rozšíření nabídky poskytování právní pomoci členům odborového svazu. Svazoví odborníci a advokáti se tak zároveň mohou více věnovat záležitostem odborových organizací. I nadále se však ve velké míře věnují pomoci a radám pro jednotlivé členy OS, kteří se na ně obracejí formou telefonických, e-mailových či osobních dotazů.

Ty směřují převážně do oblastí vzniku, změny a ukončení pracovního poměru, práva na mzdu nebo plat a jejich složek za vykonanou práci, odměňování zaměstnanců, pracovní dobu, dovolenou, náhrady škod.

Výčet výše uvedených případů je zjednodušený, v praxi se jedná o řadu jednání (telefonických, e-mailových či osobních) se členy, kdy jsou běžně vyzýváni k doložení potřebných podkladů a informací a teprve následně je jim poskytnuta kvalifikovaná právní pomoc.

Zastupování před soudy

Za předpokladu, že vedení odborového svazu přizná za podmínek Řádu právní pomoci členovi odborového svazu nárok na bezplatné právní zastoupení před soudem, zajišťují spolupracující advokáti, případně i další advokáti působící v pojišťovně D.A.S., zastoupení před soudy.

Advokát spolupracující s odborovým svazem mnohdy zastupuje členy OS ve věcech, které jsou precedenční a nebyly dosud v soudní praxi řešeny.

Řadu záležitostí se v těchto složitějších věcech podaří vyřešit i cestou tzv. předžalobní výzvy zaměstnavateli, kdy je před podáním žaloby provedena například přesná rekalkulace sporného mzdového nároku a tato uplatněna u zaměstnavatele tzv. v plné moci.

V posledních letech bohužel přibývá sporů o náhradu škody z titulu pracovních úrazů a nemocí z povolání. Očekává se další nárůst z důvodu epidemie onemocnění COVID-19.

Vedou se spory na určení neplatnosti výpovědi dané členům OS pro porušení pracovní kázně.

Určitým problémem někdy bývá, že člen OS nemá odvahu bránit se písemně již proti prvnímu nebo druhému vytýkacímu dopisu a složitě se pak tento nedostatek dohání třeba až v soudním řízení.

Určitým evergreenem jsou platové nebo mzdové spory, například z titulu nesprávného platového zařazení.

Zde je třeba říci, že zaměstnavatelé často hřeší na skutečnost, že zaměstnanci ve zdravotnictví a v sociálních službách dobrovolně vykonávají práci i nad rámec své pracovní náplně a platového zařazení; pak bývá v praxi obtížné prokázat, že takovou práci konali s vědomím zaměstnavatele a že by za ni měli být také odměněni.

Připomínkování legislativních návrhů

Právní činnost odborového svazu se netýká jen pomoci odborovým organizacím a jejich členům, ale připomínkování návrhů zákonů, nařízení či vyhlášek. Právě tam se rozhoduje o fungování zdravotnictví a sociálních služeb v budoucnu, o postavení zaměstnanců a jejich pracovních podmínkách.

Odborový svaz se v souladu se stanovami věnuje ochraně, obhajobě a prosazování práv, potřeb a zájmů svých členů v oblasti pracovněprávní, mzdové, sociální, odborné a profesní kromě jiného i tím, že se účastní tvorby právních norem a předpisů týkajících se členů odborového svazu.

V souvislosti s touto činností se odborový svaz prostřednictvím právního a sociálního oddělení aktivně zapojuje do legislativního procesu a do přípravy právních předpisů v rámci vnitřních i vnějších připomínkových řízení.

Odborový svaz se tak zasazuje o zlepšování pracovních podmínek ve zdravotnictví a v sociálních službách.

Právní a sociální oddělení dále připravuje podklady pro jednání legislativní rady Českomoravské konfederace odborových svazů.

- V pracovněprávní oblasti právní a sociální oddělení zpracovalo připomínky a požadavky k novelám zákoníku práce a jeho prováděcím předpisům, především k nařízením vlády pro odměňování.
- Odborový svaz se velmi angažoval ve změnách nařízení vlády o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, nařízení vlády o platových po-

měrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě a nařízení vlády o platových poměrech státních zaměstnanců a katalogu prací.

A dosáhl v tom mimořádných úspěchů! Platové tarify byly v minulých letech opakovaně zvýšeny – viz samostatný materiál OS.

- Odborový svaz se rovněž v připomínkovém řízení zasadil o zvýšení zvláštních příplatků, přeřazení určitých činností do vyšších stupňů pro přiznání zvláštních příplatků.
- Byly připomínkovány také například návrhy zákonů týkající se sociálních služeb či zdravotního pojištění a návrh vyhlášky fondu kulturních a sociálních potřeb.
- Odborový svaz se dále úspěšně vyjadřoval k novelizaci předpisů ke zvýšení pojistného na veřejné zdravotní pojištění za osoby, za něž je plátcem pojistného prostřednictvím státního rozpočtu stát. OS požadoval rychlé a podstatné navýšení pojistného za tzv. státní pojištěnce. Je smutné, že až doba dopadů epidemie COVID-19 přesvědčila vládní činitele, že je nutné financování zdravotnictví posílit. A ještě smutnější se, že nová vláda Petra Fialy tyto již schválené částky snížila.
- Odborový svaz se aktivně věnuje i připomínkování legislativních návrhů z oblasti ochrany veřejného zdraví (např. zákon o ochraně veřejného zdraví, stavební zákon, vodní zákon, nařízení vlády o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací).
- Odborový svaz se dále angažuje také v legislativním procesu v oblasti sociálního zabezpečení zaměstnanců ve zdravotnictví a sociálních službách (dřívější odchod do důchodu pro určité profese). V poslední době se tento problém intenzivně týká zaměstnanců zdravotnických záchranných služeb.
- Odborový svaz se každoročně důkladně věnuje tvorbě připomínek k návrhu zákona o státním rozpočtu, kdy každoročně upozorňuje, že předkládané návrhy stále systémově neřeší zásadní personální problémy v resortech zdravotnictví a sociálních služeb.

V této souvislosti odborový svaz rovněž upozorňuje vládní představitele na nedostatečné finanční ohodnocení zaměstnanců, jejich přetěžování a s tím spojenou personální krizi.

- Odborový svaz je aktivní i v připomínkování připravované legislativy týkající se oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

3. Odpovídající a spravedlivé finanční ohodnocení práce zaměstnanců

Odborový svaz dlouhodobě prosazuje odstranění nerovnosti mezi zaměstnanci, kteří jsou odměňováni platy, a zaměstnanci, kteří jsou odměňováni mzdami. Požaduje sjednocení odměňování pod systém platů v nemocnicích, které fungují v systému veřejného zdravotního pojištění, a to bez ohledu na jejich zřizovatele a právní formu.

V nemocnicích příspěvkových organizacích pracuje 96 tisíc zaměstnanců, v nemocnicích obchodních společnostech 55 tisíc zaměstnanců. Proto odborový svaz požaduje, aby bylo garantované, že když se s vládou domluví na zvýšení, tak ty peníze zaměstnancům opravdu přijdou.

V letech 2019, 2020, 2021 i 2022 odborový svaz vedl velice zdlouhavá a náročná jednání o zvyšování platových tarifů pro všechny zaměstnance. Mnohé své požadavky úspěšně prosadil. Při jednáních o zvýšení platových tarifů odborový svaz vždy požadoval, aby schválené zvýšení bylo finančně zajištěné a aby nedocházelo ke snižování nenárokových složek platu.

V organizacích, kde zaměstnanci dostávají mzdy, odborový svaz intenzivně pomáhal při prosazování jejich zvyšování v kolektivních smlouvách.

Detailní informace o vývoji platů v posledních deseti letech jsou zpracovány v samostatném materiálu odborového svazu.

Mimořádné odměny za práci při pandemii

V roce 2020 i v roce 2021 odborový svaz inicioval a prosadil mimořádné odměny pro zaměstnance zdravotnictví a sociálních služeb.

Odborový svaz navrhl a vytrvale prosazoval, aby za své nezměrné pracovní nasazení zaměstnanci dostali adekvátní finanční ocenění, a to jak za první jarní vlnu epidemie v roce 2020, tak za následující ještě daleko horší pokračování epidemie od podzimu roku 2020 až přes jaro roku 2021.

Ani poté, co se podařilo odměny na vládní úrovni prosadit a zajistit na ně peníze, ale ještě nebylo vyhráno. Odměny byly vypláceny s obrovským zpožděním, docházelo k jejich krácení, nebyly započítávány do průměrných platů. Odborový svaz proto musel vyvinout další obrovské úsilí, aby tyto problémy ve spolupráci s odboráři v krajích a jednotlivých odborových organizacích napravoval.

Detailní informace o vývoji platů v posledních deseti letech jsou zpracovány v samostatném materiálu odborového svazu.

4. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR si i ve volebním období 2018–2022 snaží udržet kvalitativní standardy zaměstnanců na úseku BOZP. Podporuje vysokou odbornost svazových inspektorů bezpečnosti práce (SIBP) a pravidelně umožňuje jejich účast na odborných školeních při změně legislativy a snaží se podporovat jejich odbornost udržením kvalifikace odborně způsobilých osob v prevenci rizik.

Z důvodů pandemických opatření byly termíny zkoušek odborné způsobilosti v prevenci rizik několikrát zrušeny a bylo nutné vyčkat na příznivější epidemickou situaci. Po námi nevyhnutelných odkladech zkoušek se v roce 2021 podařilo zkoušku z odborné způsobilosti úspěšně složit kolegyni Andree Hrabčákové.

Počty inspektorů BOZP zůstávají i nadále neměnné. Na jaře roku 2020 odešla na mateřskou dovolenou Ing. Dominika Nejezchlebová (svazová inspektorka bezpečnosti práce pro Prahu, Jihočeský a Pardubický kraj). Nepřijal se nový zaměstnanec, část agendy dočasně (po dobu mateřské dovolené a rodičovské dovolené) převzala kolegyně Barbora Vančurová a část agendy kolegyně Ivana Burešová.

V únoru roku 2021 byla přijata na pozici svazová inspektorky bezpečnosti práce Jana Woffová, která postupně přebírala agendu po dlouholeté kolegyni Květoslavě Boháčkové. Souběžně pracovaly do května 2021, od června je Jana Woffová regionální manažerkou pro Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina a zároveň i svazovou inspektorkou bezpečnosti práce pro oba výše jmenované kraje. Po čtyři měsíce byl tedy zajištěn souběh činností a umožněno tak v rámci možností (v souladu s epidemickými opatřeními) předání praktických zkušeností (účasti na společných kontrolách a jednáních u konkrétních zaměstnavatelů dle aktuální situace v terénu a dle možností covidových opatření) a co největšího množství informací.

Svazoví inspektoři a inspektorky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v období od VIII. sjezdu odborového svazu, respektive od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2022:

- vykonali **703** kontrol,
- zjistili **1892** závad,
- v **1329** případech poskytli metodickou pomoc (písemnou nebo telefonickou),
- ve **235** případech pomohli při odškodňování pracovních úrazů,
- šetřili **206** stížností: Největší dopady na zaměstnance mělo zejména krácení odškodňování při pracovních úrazech, nepřiznání pracovního úrazu, nepřidělování osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP), chybějící kategorizace prací, chybně nebo nedostatečně vyhodnocená rizika konkrétního pracoviště nebo nevyhodnocená rizika při změně činnosti – odběrová a testovací místa COVID-19, prevoz infikovaných pacientů, očkovací centra apod.

Ze zjištěných závad se nejčastěji opakovaly nedostatky v oblasti školení – nedostatečná průkaznost dokumentace, neúplné osnovy školení, chybně uvedené odkazy na již neplatné legislativní předpisy, neúplné vyšetřování a dokumentace pracovních úrazů, nedostatečné vyhodnocení rizik a stanovení opatření vyplývajících z tohoto hodnocení. Začínáme zaznamenávat častý výskyt chybějících revizí elektrických spotřebičů – zejména u ručního elektrického nářadí, nedostatečně jsou revidovány i drobné elektrické spotřebiče jako jsou např. rychlovarné konvice (revize nejsou prováděny vůbec anebo nejsou dodržovány stanovené lhůty pro kontroly dané normou ČSN 33 1600 ed. 2).

Stále v terénu narážíme na porušování vyhlášky č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení a šíření infekčních onemocnění a hygienických požadavcích na provoz zařízení a ústavů sociální péče, konkrétní porušení uvedená zejména v příloze č. 5 „Zacházení s prádlem a praní prádla ze zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče“.

Do fyzické kontrolní činnosti ve zdravotnických zařízeních a v zařízeních sociálních služeb nám na podzim loňského roku a na jaře roku letošního velmi zasáhla protiepidemická opatření, kdy nebylo možné

kontrolní činnost fyzicky vykonávat, nebyl umožněn vstup třetích osob do těchto zařízení. Neznamená to však, že svazoví inspektoři bezpečnosti práce neměli práci. Právě naopak, velmi narostly počty dotazů a žádostí o metodickou pomoc z oblasti přidělování osobních ochranných pracovních prostředků (velkým problémem bylo množství přidělených osobních ochranných pracovních prostředků a druhy ochranných prostředků pro konkrétní pracovní činnosti a pracovní podmínky) a následně metodická pomoc ohledně přiznání COVID-19 jako nemoci z povolání a s tím související agenda. Velké množství dotazů zaznamenali svazoví inspektoři bezpečnosti práce i právníci a spolupracující advokáti OS v době, kdy vláda Andreje Babiše schválila vyhlášku, která zaváděla povinnost očkování proti nemoci COVID-19 u pracovníků ve zdravotnictví a v sociálních službách. Než jsme stačili dotazy vykomunikovat s tvůrci legislativy, byly změny ve vyhlášce novým ministrem zrušeny. Řadu odborných problémů svazoví inspektoři BOZP vysvětlili a popsali ve svazovém Bulletinu.

Při kontrolní činnosti se setkáváme i se smutnými skutečnostmi a nešťastnými náhodami. V roce 2019 byl bohužel zaznamenán v jednom zařízení i smrtelný pracovní úraz. Poškozená upadla na schodech, došlo ke zlomení kotníku, dotyčná byla ihned ošetřena, operována, po operaci došlo k trombóze a postižená na následky zranění a jejich komplikace zemřela.

Roky 2020 až 2022 byly z velké míry poznamenány pandemií COVID-19. Pracovníci ve zdravotnictví a v sociálních službách byli „nasazeni“ v první linii při boji o záchranu lidských životů, někteří onemocněli COVID-19 a lze tedy v letošním roce očekávat velký nárůst nemocí z povolání, řádově ve stovkách. Rok 2020 ještě nezachytil tak velký nárůst, protože proces šetření nemocí z povolání je daný určitým časovým rámcem a bylo nutné upravit a zpřesnit legislativu související s uznáváním nemocí z povolání. Za rok 2020 jsme při kontrolní činnosti zaznamenali 18 přiznaných nemocí z povolání na SARS-CoV-2. V roce 2021 byl nárůst nemocí z povolání na SARS CoV-2 velmi výrazný. Svazoví inspektoři bezpečnosti práce při kontrolní činnosti zaznamenali 1205 nemocí z povolání na COVID-19 a řada z nich se promítne ještě v kontrolní činnosti za rok 2022. Kapacita klinik nemocí z povolání nedokázala tak rychle čelit výraznému nárůstu nemocí z povolání.

Nemoci z povolání se zaměstnancům zdravotnictví a sociálních služeb nevyhýbají. Za sledované období byly zjištěny a příslušnými orgány přiznány tyto nemoci z povolání: černý (dávivý kašel), spalničky, streptokoková angína, svrab, COVID-19 a v roce 2022 se čísla o onemocnění COVID-19 bezpochyby ještě navýší. Rychlým elektronickým šetřením v odborových organizacích svazoví inspektoři BOZP zaznamenali, že někteří pracovníci ze zdravotnických zařízení a ústavů sociálních služeb, kteří onemocněli COVID-19, se setkali s odmítnutím ze strany zaměstnavatele s tím, že se o nemoc z povolání nejedná a že žádné nároky dle zákoníku práce nemají, že se mohli nakazit mimo svá pracoviště.

Díky zástupcům odborů – členům Rady vlády pro BOZP a některým členům expertní skupiny pro BOZP ČMKOS se podařilo získat stanovisko Společnosti pracovního lékařství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně a souhlasný názor zástupců Ministerstva zdravotnictví k podmínkám uznání nemoci COVID-19 za nemoc z povolání bez nutnosti prokázání, že se zaměstnanec pracující ve zdravotnickém zařízení nebo v sociálních službách nakazil na daném pracovišti.

Jasný názor vyjádřili i někteří advokáti zabývající se problematikou a otázkami odškodňování

nemocí z povolání a pracovních úrazů (JUDr. Martin Mikyska, JUDr. Jan Mach). Svá stanoviska publikovali v odborných časopisech – prvně jmenovaný v Bezpečnosti a hygieně práce a druhý jmenovaný v Tempus Medicorum. Jsme velice pyšní, že na sepsání článku do časopisu Bezpečnost a hygiena práce se podílela i svazová inspektorka Barbora Vančurová a bývalý svazový inspektor Zbyněk Moravec.

Ze stanovisek a článků vyplývá, že pokud zdravotník s podezřením na vznik nemoci z povolání COVID-19 onemocněl klinicky manifestním onemocněním s laboratorně potvrzenou diagnózou COVID-19 a v inkubační době tohoto onemocnění přišel prokazatelně v zaměstnání do úzkého profesního kontaktu s pacientem nebo jinou osobou, například i spolupracovníkem, s prokázanou pozitivitou na COVID-19 v inkubační době tohoto pacienta nebo jiné osoby, nebo v době manifestních projevů nemoci, pak jsou splněna kritéria pro nemoc z povolání.

Svazoví inspektoři bezpečnosti práce často zaznamenávají nedostatky v oblasti projednání otázek BOZP s odborovou organizací. Domníváme se, že základní organizace nedostatečně uplatňují svá práva vyplývající z § 108 zákoníku práce.

Poměrně často se vyskytují nedostatky v oblasti pracovnělékařských služeb, na straně zaměstnavatelů jde zejména o nedostatečně zpracované žádosti o lékařskou prohlídku, které nepostihují všechny aspekty pracovní činnosti. Dohled na jednotlivých pracovištích zaměstnavatele ze strany lékařů pracovnělékařských služeb v řadě zařízení bohužel neprobíhá. Zaměstnavatelé se také dosud zcela nevyrovnali s problematikou nakládání s nebezpečnými chemickými látkami, zřejmě také proto, že došlo k výrazným změnám legislativy. Odborový svaz v této oblasti poskytl řadu konzultací a metodických materiálů. Svazoví inspektoři bezpečnosti práce nabízejí v této oblasti konzultace a jsou ochotni pomoci radou i při zpracování dokumentace.

Inspektoři museli konstatovat, že se stále vyskytují nedostatky v činnosti tzv. osob odborně způsobilých (dříve bezpečnostní technik), kde zejména v případech dodavatelského způsobu zajištění této činnosti stále existují příklady zjevné nedostatečné odbornosti těchto osob. I na základě působení svazových inspektorů BOZP tyto případy mají však klesající tendenci. Rovněž v dalších případech, kde působí svazová inspekce, je pozorovatelný klesající trend ve výskytu závad, což konstatovala i zpráva ČMKOS pro Radu vlády BOZP.

Za poslední roky již nebyl zaznamenán žádný případ, kdy by zaměstnavatel bránil činnosti svazových inspektorů BOZP. V minulosti se takové případy vyskytovaly, ale inspektoři si dokázali získat potřebný respekt. Řadě zaměstnavatelů je dnes již zřejmé, že v této kontrolní činnosti mají zajištěn nezávislý audit stavu BOZP na svých pracovištích a to zadarmo, což jim pomáhá například při akreditačních řízeních apod.

Vedle standardní činnosti inspektorů BOZP vyplývající ze smlouvy s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Státním úřadem inspekce práce (SÚIP) byla poskytována pomoc členům odborových organizací při řešení problémů s pojišťovnami (Kooperativa, Česká pojišťovna) v souvislosti s odškodňováním pracovních úrazů a nemocí z povolání. Na žádost odborových organizací je poskytována také informační a metodická pomoc některým zaměstnavatelům. Svazoví inspektoři bezpečnosti práce jsou osobně nápomocni i při kolektivním vyjednávání nebo při samotné tvorbě nebo připomínkování kolektivních smluv v kapitole BOZP.

5. Rozvoj odborového svazu, vzdělávání

Zásadním tématem pro odborové organizace i odborový svaz je získávání nových členů odborů, proto je logické, že této problematice se věnovala většina seminářů odborového vzdělávání, často i s podporou zkušených zahraničních lektorů z Evropské federace odborových svazů veřejných služeb (EPSU).

Na osmi místech v regionech se konaly semináře, které byly součástí projektu Odbory, intenzifikace práce a mezinárodní standardy práce.

S velkým zájmem a velmi kladnými ohlasy se setkaly dva semináře věnované problematice hospodaření odborových organizací a účetnictví (Hospodaření odborových organizací v roce 2019 – příprava na účetní závěrku a podání daňového přiznání), jejichž lektorkou byla Ing. Milada Mikulenková. Semináře se konaly 7. 11. 2019 v Praze a 28. 11. 2019 v Olomouci.

Na žádost zástupců zaměstnanců v dozorčích radách nemocnic byl 13. 11. 2019 v Praze uspořádán seminář „Práva a povinnosti zástupců zaměstnanců jako členů dozorčích rad“, jehož lektorem byl JUDr. Dominik Brůha, Ph.D.

Velmi vyhledávané semináře JUDr. Dominika Brůhy, Ph.D., věnované pracovnímu právu se měly uskutečnit na jaře roku 2020, ale musely být kvůli koronaviru zrušeny. Jsou přesunuty na náhradní termíny.

Vzdělávání pokračovalo i v době pandemie, a to on-line formou. 11 členů odborového svazu se například v červnu 2020 zúčastnilo mezinárodního webináře s názvem Budování odborové síly v krizi, zástupci OS se v dubnu 2021 zúčastnili mezinárodního semináře věnovaného situaci v nemocničním sektoru v souvislosti s epidemií COVID-19, čtyři zástupci OS se na jaře 2021 zúčastnili mezinárodního on-line workshopu věnovaného strategii náboru nových členů odborů, místopředsdkyně OS Jana Hnyková a předsdkyně odborové organizace FN Ostrava Zuzana Sargová se zúčastnily šestitýdenního on-line vzdělávání organizovaného Evropskou federací odborových svazů veřejných služeb (EPSU).

Velmi aktivně se ve vzdělávání členů a s tím souvisejícím získáváním nových angažují odboráři z FN Ostrava a z Nemocnice České Budějovice, kteří ve dnech 20. až 22. října 2021 ve Znojmě zorganizovali 1. ročník školení s názvem Síla odborů. Školení bylo určeno pro členy základních organizací OS.

6. Služby členům a benefity

Velmi důležitým benefitem členů odborového svazu je Zajišťovací fond. Detailní informace o jeho fungování i pravidelné informace o výši vyplacených darů najdete na svazovém webu: <https://www.zdravotnickeodbory.cz/pro-cleny-a-odborove-organizace-formulare/zajistovaci-fond/>

Pokračovaly oblíbené výhody nasmlouvané odborovým svazem s T-Mobile a ČPP.

Pokračoval také slevový portál Českomoravské konfederace odborových svazů Odbory Plus.

Odborový svaz zajišťuje svým členům informační servis, a to v Bulletinu, který vychází jako měsíčník v elektronické podobě a je zasílán nejen odborovým organizacím, ale i jednotlivým členům OS, pokud má odborový svaz k dispozici jejich e-mailovou adresu.

Aktuální informace jsou odborovým organizacím i členům zasílány elektronicky, najdete je na svazovém webu i na svazovém facebooku.

K rychlé komunikaci se členy a odborovými organizacemi je využívám program členské evidence TREWIS, který je k dispozici také odborovým organizacím, aby i jim zjednodušil vedení členské evidence.

7. Mezinárodní činnost

Odborový svaz rozvíjel svoje mezinárodní aktivity, které jsou nenahraditelným zdrojem informací a zkušeností.

Odborový svaz prosazuje zájmy svých členů zapojením do evropských a mezinárodních struktur. Je členem Evropské federace odborových svazů veřejných služeb (EPSU) a Mezinárodní odborové federace odborových svazů veřejných služeb (PSI).

Účastní se evropského i mezinárodního sociálního dialogu na obecná i konkrétní témata, týkající se pracovních podmínek a bezpečnosti zaměstnanců, odborových práv, podmínek pro poskytování zdravotní a sociální péče.

Spolupracuje s partnerskými svazy na mezinárodní úrovni, organizuje a spoluorganizuje konference, semináře a návštěvy.

Spolupracuje s odborovými svazy veřejných služeb v České republice, které se sdružují v EPSU, společně s nimi spolupracuje s odborovými svazy volebního obvodu EPSU pro střední Evropu a západní Balkán.

V EPSU jsou za Českou republiky sdruženy OS zdravotnictví a sociální péče, Českomoravský OS civilních zaměstnanců armády, OS ECHO, OS hasičů, OS pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v ČR, OS pracovníků kultury a ochrany přírody, OS státních orgánů a organizací, OS UNIOS, mimo strukturu ČMKOS je v EPSU SOS Energie.

Vedoucí právního a sociálního oddělení OS a specialistka pro kolektivní vyjednávání a sociální dialog Ivana Břeňková zastupuje odbory veřejných služeb ČR ve výkonném výboru EPSU, ve stálém výboru sociálního dialogu zdravotnictví a sociální služeb (EPSU – HSS) a je členkou výboru pro rovné příležitosti žen a mužů (EPSU – WEC).

Svazová právnička Mgr. et Ing. Štěpánka Řandová je zástupkyní ve stálém výboru sociálního dialogu zdravotnictví a sociálních služeb (EPSU – HSS).

Ve stálém výboru sociálního dialogu zdravotnictví a sociálních služeb se připravuje společný akční plán se zástupci zaměstnavatelů nemocnic, řeší se bezpečnost práce, pracovní podmínky, nábor a udržení zaměstnanců ve zdravotnictví a migrace zdravotnických pracovníků. Výsledkem práce jsou návrhy dohod, směrnic, které se předkládají k dalším právním postupům orgánům EU.

Odborový svaz se zapojil do práce EPSU ke Směrnici o pracovní době a aktivně pracuje na tom, aby se dodržovaly limity pracovní doby, přestávky v práci a zaměstnanci nebyli přetěžováni. Ochrana zdraví a bezpečnost je jedním z hlavních témat evropských odborů.

Odborový svaz zorganizoval společné setkání odborových svazů veřejných služeb České republiky sdružených v EPSU s generálním tajemníkem EPSU Janem Willemem Goudriaanem. Mimořádné setkání se konalo při příležitosti českého předsednictví v Radě Evropské unie.

Ivana Břeňková zastupuje odborové svazy veřejných služeb regionu střední Evropa a západní Balkán ve Výboru žen (PSI – WOC), je zástupcem ve výkonném výboru za region střední Evropa a západní Balkán (EC PSI).

Prostřednictvím Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS) je odborový svaz členem Mezinárodní odborové konfederace (MEOK) a Evropské odborové konfederace (EOK, ETUC).

OS je aktivně zapojen do všech forem evropského odborového dění, protože jedině tak může ovlivnit předpisy, které se poté vztahují i na ČR.

Zároveň může od zahraničních kolegů získat velmi cenné zkušenosti při řešení problémů, protože ty jsou v evropských zemích velmi podobné (například horší platy a mzdy žen atd.). Proto společná vystoupení evropských odborářů mají velký význam. Tyto společné akce byly zaměřené hlavně proti snaze privatizovat veřejné služby, proti politice úspor na úkor zaměstnanců, proti přetěžování zaměstnanců, proti propouštění a nezaměstnanosti.

Po vypuknutí epidemie se na úrovni evropských i celosvětových odborů velmi intenzivně jednalo formou on-line, hlavními tématy byla ochrana zdraví zaměstnanců zdravotnictví

a sociálních služeb, dostatek a kvalita osobních ochranných pracovních prostředků, zajištění očkování pro tyto zaměstnance, nedostatek personálu a přetěžování personálu při epidemii atd. Evropští odboráři se zasadili o to, aby byla nemoc COVID-19 uznána nemocí z povolání. Evropští odboráři prosazují ochranu zaměstnanců před negativními dopady karcinogenních látek na zdraví.

Pokračuje tradiční dobrá spolupráce s partnerským Slovenským odborovým svazem zdravotnictví a sociálních služeb. Po mnoho let se každoročně střídavě v České republice a na Slovensku setkávaly výkonná rada a výkonný výbor obou svazů, setkání se účastnili i členové dozorčích rad. Společně se čeští a slovenští odboráři potkávali také na odborných konferencích a družstvo slovenského odborového svazu se pravidelně a velmi úspěšně účastnilo sportovních her. Z důvodu epidemie COVID-19 ale muselo být setkání v roce 2020 i v roce 2021 zrušeno, uskutečnit se mohlo až ve dnech 26 až 28. května 2022 v Praze.

Odborový svaz spolupracuje také s dalšími partnerskými svazy v sousedních i vzdálenějších zemích, organizuje a spoluorganizuje konference, semináře a návštěvy.

Například sekce zdravotnických záchranných služeb již po několika letech spolupracuje s kolegy z Velké Británie.

Shrnutí

V období po VIII. sjezdu OSZSP ČR odborový svaz, jeho funkcionáři i zaměstnanci plnili úkoly, které jim tento sjezd uložil. Často při tom šlo o opakovaná, zdlouhavá a vysilující jednání, protože naráželi na dlouhodobé a stále se prohlubující problémy zdravotnictví a sociálních služeb spočívající v nedostatku peněz a zaměstnanců v těchto rezortech.

Přesto, že bylo za této situace velmi těžké cokoliv prosadit, dosáhl OS velkých zcela konkrétních úspěchů v oblasti odměňování i v oblasti financování obou rezortů, které je zásadní jak pro odměňování, tak i kvůli řešení personální krize.

Smutné je, že ani po několikaletém velkém tlaku na uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně se to kvůli vyhybavým postojům zaměstnavatelů nepodařilo.

Epidemie COVID-19 nejbrutálněji zasáhla právě zaměstnance zdravotnictví a sociálních služeb. Onemocnění COVID-19 v České republice zabilo 21 pečovatelů ze sociálních služeb a 88 zdravotníků.

Epidemie COVID-19 má v České republice velmi tragickou bilanci, jednu z nejhorších na světě. A mohlo být ještě daleko hůř, nebýt mimořádně obětavého

personálu a nemocnic v regiónech, jejichž existenci se odborům a místním obyvatelům podařilo zachránit proti tlakům různých likvidátorů a privatizátorů.

Epidemie byla krutou prověrkou všech a zaměstnanci i OS v ní obstáli se ctí.

Zaměstnanci neopustili ani v nejtěžších chvílích své pacienty a klienty.

Odborový svaz neopustil své členy a další zaměstnance.

Epidemie zdůraznila závažnost dlouhodobého požadavku OS na zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců zdravotnictví, to znamená především jejich dostatečný počet, což vyžaduje finanční zajištění.

Mimořádnou pozornost je potřeba věnovat také sociálním službám. Další zlepšení ohodnocení zaměstnanců je základní podmínkou pro jejich udržení.

Je třeba napravit personální a finanční škody napáchané v minulých letech na hygienické službě jako zásadním a nenahraditelném orgánu ochrany veřejného zdraví.

Je třeba mít na paměti, že zdravotní péči poskytují lidé a ty je nutné za jejich práci adekvátně ocenit.

Je třeba rozvíjet a chránit zdravotnictví a sociální služby jako veřejné služby, bránit jejich širokou dostupnost a nedopustit jejich komercializaci a privatizaci. Nemoc COVID-19 toto jednoznačně potvrdila.

